

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2016 roku znak (...) - (...) - RED Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 16 stycznia 2015 roku, odmówił M. F. umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2002 roku do maja 2002 roku i od sierpnia 2002 roku do września 2002 roku w łącznej kwocie 4.756,83 zł, w tym z tytułu: składek - 1.834,77 zł; odsetek liczonych na dzień 16 stycznia 2015 roku - 2.922,06 zł..

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony w dniu 16 stycznia 2015 roku złożył wniosek o umorzenie należności z tytułu składek na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r. poz 1551). W dniu 5 marca 2015 roku organ rentowy wydał decyzję określającą warunki umorzenia, w której stwierdzono, że na dzień złożenia wniosku tj. 16 stycznia 2015 roku umorzeniu będą podlegać należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne za okres od marca 2002 roku do maja 2002 roku i od sierpnia 2002 roku do września 2002 roku w łącznej kwocie 4.756,83 zł. Warunkiem umorzenia ww należności podlegających umorzeniu była spłata należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji tj. do dnia 8 kwietnia 2016 roku

/decyzja z dnia 22 sierpnia 2016 roku k. 22 i 22 v akt ZUS/

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym dnia 27 września 2016 roku wnioskodawca zaskarżył przedmiotową decyzję w całości i podniósł, że jest w bardzo ciężkiej sytuacji życiowej, obecnie jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny bez prawa do zasiłku, ponadto posiada zadłużenie w funduszu alimentacyjnym.

/odwołanie – k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

/odpowiedź na odwołanie k. 7/

Pismem z dnia 28 lutego 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy dodatkowo podniósł, że wnioskodawca nie miał możliwości finansowych na opłacenie należności niepodlegających umorzeniu. Wskazał, że wnioskodawca otrzymuje kwotę 320 złotych z MOPS, nie ma oszczędności, mieszka z rodzicami i pozostaje na ich utrzymaniu, ma on zadłużenie w funduszu alimentacyjnym w wysokości 4000 złotych. Płaci alimenty w wysokości 50 złotych. Gdyby wnioskodawca miał możliwości finansowe to należności niepodlegające umorzeniu spłacił by w terminie, jednak jego zła sytuacja finansowa nie pozwoliła mu na taki wydatek.

/pismo z dnia 28 lutego 2017 roku 23-24/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskiem z dnia 16 stycznia 2015 roku na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551) M. F. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z prośbą o umorzenie całości nieopłaconych należności składkowych na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe, na ubezpieczenie zdrowotne oraz na Fundusz Pracy za okres objęty ustawą, do opłacania których zobowiązany był z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności.

/wniosek – k. 2 akt ZUS/

Decyzją z dnia 5 marca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. określił, iż według stanu na dzień złożenia wniosku tj. na dzień 16 stycznia 2015 roku umorzeniu podlegają należności M. F. z tytułu składek na

ubezpieczenia społeczne - za okres od marca 2002 roku do maja 2002 roku i od sierpnia 2002 roku do września 2002 roku w łącznej kwocie 4.756,83 zł, w tym z tytułu: składek - 1.834,77 zł; odsetek liczonych na dzień 16 stycznia 2015 roku - 2.922,06zł..

Ponadto organ rentowy określił, że warunkiem umorzenia w/w należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Wskazano, że należności z tytułu składek za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku nieobjęte postępowaniem o umorzenie należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się przedmiotowej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty włącznie.

/decyzja – k. 7 -8 akt ZUS/

Decyzja z dnia 5 marca 2015 roku została doręczona skarżącemu wraz z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia odwołania w dniu 6 marca 2015 roku.

/ potwierdzenie odbioru – k. 9 akt ZUS/.

Ponadto doręczono wnioskodawcy pismo z dnia 16 czerwca 2015 roku zawiadamiające, iż informacje o kwocie należności niepodlegających umorzeniu otrzyma w Inspektoracie ZUS w Z.. W piśmie wskazano też osobę odpowiedzialną za udzielenie informacji i jej numer kontaktowy.

/pismo z dnia 16 czerwca 2015 roku– k. 10 akt ZUS, potwierdzenie odbioru – k. 11 akt ZUS/.

Wnioskodawca nie odwołał się do Sądu od decyzji z dnia 5 marca 2015 roku określającej warunki umorzenia należności, decyzja uprawomocniła się w dniu 8 kwietnia 2015 roku.

/bezsporne/.

Termin uregulowania należności niepodlegających umorzeniu upływał w dniu 8 kwietnia 2016 roku.

/bezsporne/.

Przy ustalaniu stanu faktycznego sąd oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika wnioskodawcy o zwrócenie się do PUP w Z. o udzielenie informacji czy wnioskodawca jest zarejestrowany jako osoba bezrobotna, jeżeli tak, to od kiedy i czy przysługuje mu prawo do zasiłku; o zwrócenie się do MOPS w Z. o udzielenie informacji czy wnioskodawca korzysta z jego pomocy oraz jaką pomoc otrzymuje i od kiedy, a także o dopuszczenie dowodu z przesłuchania wnioskodawcy jako strony na okoliczność przyczyn nieuregulowania należności niepodlegających umorzeniu i jego sytuacji finansowej. Uwzględnienie tych wniosków było bezcelowe bowiem zmierzały one do wykazania trudnej sytuacji finansowej odwołującego, która nie ma żadanego znaczenia przy rozpoznawaniu prawidłowości zaskarżonej decyzji. Przesłanką umorzenia nieopłaconych składek jest bowiem tylko i wyłącznie opłacenie składek, które umorzeniu niepodlegają w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia. Inne okoliczności, w tym sytuacja osobista, majątkowa, czy też inne powody braku spłaty należności, nie mają wpływu na możliwość umorzenia składek. Nota bene trudna sytuacja finansowa wnioskodawcy nie budzi wątpliwości sądu. Z podobnych względów sąd nie uwzględnił także wniosku pełnomocnika odwołującego o odroczenie rozprawy. Wnioskodawca reprezentowany był przez profesjonalnego pełnomocnika a wniosek o przesłuchanie odwołującego w charakterze strony okazał się zbędny.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

W dniu 15 stycznia 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). Ustawa ta – zwana dalej ustawą abolicyjną – przewiduje możliwość umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia

1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu,
z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 r. do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 r. zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust. 8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W ustępie 2 art. 1 ustawy abolicyjnej przewidziano, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy wymienionej w ust. 1, wniosek o umorzenie składa płatnik składek. Natomiast w ustępie 3 art. 1 ustawy abolicyjnej postanowiono, że w przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust. 2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składa osoba, o której mowa w ust. 1.

Zgodnie zaś z dyspozycją ust. 6 art. 1 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust. 1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z uregulowaniem art. 1 ust. 8 powołanej ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust. 1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych.

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w ust. 13 pkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust. 2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (ust. 10 ustawy abolicyjnej).

Zgodnie zaś z treścią ust. 11 przywołanej ustawy należności, które nie podlegają umorzeniu, należy uregulować - opłacić w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust. 10, z uwzględnieniem ust. 7, 11 i 12 (ust. 13 ustawy abolicyjnej).

M. F. wystąpił z wnioskiem do organu rentowego o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek w związku z podleganiem ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie analizowanej

ustawy abolicyjnej. Zakład Ubezpieczeń Społecznych rozpoznając powyższy wniosek wydał zaś decyzję określającą warunki umorzenia, kwotę należności podlegających umorzeniu i okres, za który nieopłacone składki będą mu podlegały, od której to decyzji wnioskodawca nie odwołał się.

W niniejszej sprawie spór polegał na ustaleniu, czy organ rentowy decyzją kończącą postępowanie w przedmiocie złożonego wniosku prawidłowo odmówił wnioskodawcy umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

Odwołujący wskazał na swoją ciężką sytuację życiową podnosząc, że obecnie jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku, otrzymuje jedynie kwotę 320 złotych z MOPS, nie ma oszczędności, mieszka z rodzicami i pozostaje na ich utrzymaniu, ma zadłużenie w funduszu alimentacyjnym w wysokości 4000 złotych, płaci alimenty w wysokości 50 złotych. Z uwagi na brak możliwości finansowych nie był w stanie uregulować należności niepodlegające umorzeniu.

Z ustalonych okoliczności faktycznych wynika, że ubezpieczony nie uregulował należności niepodlegających umorzeniu w wyznaczonym terminie, czego w toku postępowania nie zakwestionował. Wnioskodawca w terminie do dnia 8 kwietnia 2016 roku nie wystąpił też z wnioskiem o rozłożenie należności z tytułu składek niepodlegających umorzeniu na raty czy odroczeniu terminu płatności.

Oznacza to, że po stronie powodowej zabrakło - pomimo wiedzy co do swojej trudnej sytuacji majątkowej - wymaganej aktywności jakiej winno wymagać się od osoby należycie dbającej o własne interesy. Wnioskodawca nie zwrócił się do organu rentowego - jak już wskazano powyżej - ani z wnioskiem o rozłożenie na raty czy też odroczenie terminu płatności. W związku z tym nie może obecnie przy braku jakiejkolwiek aktywności ze swojej strony oczekiwać, że zostanie zwolniony z obowiązku uregulowania wskazanych należności.

Tym samym, w ocenie Sądu brak było podstaw do zastosowania w stosunku do ubezpieczonego przepisów cytowanej powyżej ustawy abolicyjnej.

Nie jest również możliwe by pomimo niespełnienia wymogów ustawowych, w sprawie miały zastosowanie zasady współzycia społecznego tj. ciężka sytuacja materialna wnioskodawcy

Zwrócić należy uwagę, że przepisy z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych mają charakter bezwzględnie obowiązujący (*ius cogens*), w związku z czym o przyznaniu świadczenia decyduje każdorazowo spełnienie ściśle określonych ustawowych przesłanek, nie zaś - zasady współzycia społecznego. W podobny sposób wypowiedział się niejednokrotnie w swoich orzeczeniach Sąd Najwyższy, np. w wyrokach: z dnia 12 stycznia 2000 r. (II UKN 293/99, OSNP z 2001 r. Nr 9, poz. 231); z dnia 19 czerwca 1986 r. (II URN 96/86, Służba (...) z 1987 r., nr 3); z dnia 26 maja 1999 r. (II UKN 669/98, OSNP z 2000 r. Nr 15, poz. 597). Wyłączona jest zatem możliwość ich wykładania z uwzględnieniem reguł słuszności (zasad współzycia społecznego) co powoduje konieczność ich ścisłego, a więc - co do zasady - w zgodzie z dosłownym brzmieniem, stosowania. Zauważyć także należy, że z uwagi na publicznoprawny charakter należności z tytułu składek umorzenie jest rozwiązaniem o charakterze wyjątkowym. Pamiętać należy, że ustawodawca w ustawie z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność jednoznacznie wskazał, jakie kryteria powinny decydować o umorzeniu, zatem jakakolwiek wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna.

Reasumując niedokonanie przez wnioskodawcę spłaty należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art. 1 ust. 8 ustawy, skutkuje uznaniem końcowej decyzji organu rentowego odmawiającej umorzenia, wydanej w trybie art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy abolicyjnej za prawidłową.

W tym stanie rzeczy odwołanie wnioskodawcy jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w sentencji orzeczenia na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie powodowej z urzędu za pierwszą instancję orzeczono zgodnie z § 15 ust 2 w zw. § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2015 roku, poz.1801), uwzględniając podatek VAT.

E.W.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

5 VI 2017 roku.